

De ogen en oren van de Landcomponent

JAN ABTS

Jan Abts begon zijn loopbaan in een tankbataljon en combineerde nadien onderrichts- en commandofuncties met staffuncties in de nationale structuur en in een internationaal verband. Op 26 september 2009 werd hij bevorderd tot luitenant-kolonel en sinds 28 oktober 2011 is hij de korpscommandant van het Bataljon Jagers te Paard.

Partant de l'importance croissante des renseignements dans les conflits contemporains, le lieutenant-colonel Abts décrit dans son article le contexte qui a mené à une réorganisation de la capacité d'acquisition de renseignements au sein de la composante terre. Elle se traduit essentiellement par l'adoption du concept ISTAR (Intelligence, Surveillance, Target Acquisition and Reconnaissance) et la création du nouveau bataillon de chasseurs à cheval, unité bilingue casernée à Heverlee. L'auteur dépeint l'organisation, les missions et les moyens de son bataillon et termine par les défis qui l'attendent.

Wat zou er gebeurd zijn indien Napoleon tijdig had geweten dat Blücher op weg was naar Waterloo na zijn nederlaag bij Ligny, en niet naar de heimat? Zouden de Fransen bij Dien Bien Phu in het zand hebben gebeten indien ze hadden geweten dat Giap in staat was om zijn zware artillerie ter plaatse te brengen? Inlichtingen hebben altijd een grote rol gespeeld in de militaire geschiedenis. Er zijn bibliotheken volgeschreven met blunders in dit domein, die nefaste gevolgen hadden voor de verhoopte uitkomst van een veldslag of campagne. Het belang van inlichtingen is enkel maar gegroeid in de conflicten van het jongste decennium, waarbij het onderscheid tussen strijders en niet-strijders stelselmatig vervaagde.

In de Belgische Defensie heeft dit toenemende belang van inlichtingen, samen met de budgettaire imperatieven, geleid tot een aantal beslissingen met betrekking tot de structuur, het ambitieniveau en de organisatie van de inlichtingen-vergarijgsorganen. Zo wordt er momenteel gewerkt aan een Joint Intelligence

Structure, waarin de bevoegdheden en procedures van de verschillende actoren beschreven worden. Wat de Landcomponent betreft, werd al in 2005 beslist om het concept *Intelligence, Surveillance, Target Acquisition and Reconnaissance* (ISTAR) over te nemen en verder uit te werken. Het was van bij aanvang de bedoeling de tactische commandant beter te ondersteunen gedurende het tactische beslissingsproces door zijn situational awareness en understanding te verhogen en het verlies aan informatie en inlichtingen te beperken. De transformatie van Defensie, waartoe in oktober 2009 werd beslist, wijzigde de structuren ingrijpend. Er werd onder meer beslist om in elke manoeuvre-eenheid een BIC (*Battle Group Intelligence Cell*) te creëren en de tactische inlichtingenvergaringscapaciteit werd geconcentreerd in het nieuw opgerichte Bataljon Jagers te Paard, dat ook bekend werd onder de naam “ISTAR-bataljon”. Dit artikel heeft tot doel de organisatie, opdrachten en middelen van dit bataljon toe te lichten.

DE LAATSTE CAVALERIE-EENHEID

Het bataljon werd in de zomer van 2011 opgericht op basis van twee bestaande eenheden: het Regiment Eerste Jagers te Paard – Gidsen uit Leopoldsburg en het *deuxième/quatrième régiment de chasseurs à cheval* uit Saive (regio Luik). Het nieuwe bataljon heeft de tradities overgenomen van het Eerste, Tweede en Vierde Jagers te Paard. Na het verdwijnen van de tankbataljons bij de transformatie is het Bataljon Jagers te Paard de enige overgebleven eenheid van Defensie die niet alleen door zijn naam, maar ook door zijn opdracht beschouwd kan worden als een cavalerie-eenheid. Terzelfder tijd is het ook de op één na jongste eenheid van Defensie.

Daniel Orban

Luxemburgse kaderleden krijgen hun professionele vorming in het Bataljon Jagers te Paard.

Het bataljon is een tweetalige eenheid, die gekazerneerd werd in het Kwartier Commandant de Hemptinne te Heverlee, waar ooit ‘logistiekers’ en paracommando’s de lakens uitdeelden. Deze beslissing had ingrijpende gevolgen voor een groot deel van het personeel

Operatoren van de slagveldbewakingsradar, die ook gebruikt kan worden op een driepoot in plaats van op een M113 of Unimog.

Daniel Orban

(65% van de militairen van het bataljon wonen tussen de 50 en 100 km van hun nieuwe werkplek), maar was een logisch gevolg van de wil om een aantal actoren op het vlak van inlichtingen en veiligheid samen te brengen in één kwartier. Heverlee huisvest immers niet alleen het Bataljon Jagers te Paard, maar ook de Inlichtingen- en Veiligheidsschool, de Information Operations Group en – sinds enkele maanden – de Special Forces Group. Het bataljon heeft twee petergemeenten (Brugge en Blegny) en drie zustereenheden (het Nederlandse Joint ISTAR Commando, het Franse 1er régiment de spahis en de Luxemburgse Verkenningcompagnie).

Vaak wordt de enige correcte Nederlandse naam van het bataljon – Bataljon Jagers te Paard – verward met het Engelse acroniem ISTAR. *Allied Joint Publication 2* van de NAVO definieert ISTAR als een activiteit in het domein informatievergaring, waarbij de planning en de inzet van sensoren geïntegreerd en gesynchroniseerd worden met systemen voor het analyseren en uitbaten van inlichtingen en voor het bestoken van de tegenstander, en dit ter ondersteuning van lopende of toekomstige operaties. Eigenlijk komt het erop neer dat de inlichtingenverwerving georganiseerd en uitgevoerd wordt door het verzamelen en analyseren van informatie op een zo doeltreffend en efficiënt mogelijke manier.

In vergelijking met de voormalige verkenningbataljons zijn er enkele grote verschillen: waar deze bataljons uitsluitend optraden als grondverkenningseenheden, enkel gevechtstaken hadden en over een zeer beperkte (single source) analysecapaciteit beschikten, kan het huidige Bataljon Jagers te Paard niet langer beschouwd worden als een manoeuvre-eenheid. Het bataljon begint zijn steuntaak al uit te voeren tijdens het beslissingsproces van de gesteunde eenheid, integreert naast grondverkenning nog allerlei andere sensoren en steunt

op meerdere bronnen voor het uitvoeren van analyses over tegenstander, terrein, bevolking, enz. Zo zullen voor bepaalde opdrachten ook sensoren en analysecapaciteit van de Luchtcomponent geïntegreerd kunnen worden in het bataljon. Merken we nog op dat in bepaalde omstandigheden – en mits versterking met

Daniel Orban

De boordschutter van de Pandur, met achter hem het Waarnemings- en Inlichtingenplatform (WIP). Een verbeterde boordbewapening zou de performantie van de Pandurs zeker ten goede komen.

een infanteriepeloton – de eskadrons van het bataljon nog een beperkt aantal gevechtsoopdrachten kunnen uitvoeren, maar de gesteunde tactische commandant moet zich ervan bewust zijn dat hij op dat moment zijn inlichtingenverwervingscapaciteit verliest.

OPDRACHTEN

Het Bataljon Jagers te Paard heeft als belangrijkste opdracht de tactische commandant te voorzien van de noodzakelijke tactische inlichtingen om operaties te plannen en uit te voeren. Het bataljon heeft dus de capaciteit om informatie te vergaren en te verwerken tot inlichtingen, die vervolgens tijdig ter beschikking gesteld worden van de “klant”. Die klant is over het algemeen van het niveau brigade of hoger: onze belangrijkste afnemer is de Medium Brigade, maar het bataljon kan ook opereren ten voordele van de staf van het Eurocorps of van het Rapid Reaction Corps - Lille, van een interventiemacht zoals de NATO Response Forces (NRF) of de European Union Battle Group (EUBG), of van een sectorcommando.

Het bataljon kan echter ook een gevechtsgroep (battle group, eenheid van het niveau bataljon) steunen door het ter beschikking stellen van een eskadron met een aangepaste samenstelling. We spreken dan van een “multisensor-detachement”, waarvan de samenstelling ad hoc bepaald wordt in functie van de uit te voeren opdracht. Een mogelijke samenstelling kan zijn: een

eskadronsstaf, twee verkenningsspelotons op PANDUR-voertuigen, een slagveldbewakingspeloton en een human intelligence team. Dit concept staat nog in de kinderschoenen, maar werd in oktober 2012 een eerste keer uitgetest in Bergen ter gelegenheid van de evaluatie van het Medium Bataljon Bevrijding-5de Linie. Het is duidelijk dat het zal toelaten om flexibel in te spelen op wisselende behoeften, waarbij de complementariteit van de verschillende sensoren maximaal zal uitgebuit worden. Even duidelijk is dat dit concept de trainingsbehoeften zal verhogen en het werk van de eskadronscommandant er niet eenvoudiger op zal maken.

De tweede belangrijke opdracht van het bataljon kan samengevat worden onder de noemer “het centre of excellence worden op het vlak van tactische inlichtingen”. Defensie voert sinds twintig jaar buitenlandse operaties uit en daarbij werden veel – en soms harde – lessen geleerd. Zo was de continuïteit van de inlichtingenverwervingsinspanning een permanente zorg. Verschillende detachementen hanteerden verschillende werkmethoden, verschillende gegevensbanken, verschillende hard- en software, enz. Het gevolg was dat er veel bruikbare inlichtingen verloren gingen bij de aflossingen tussen de verschillende uitgestuurde eenheden, wat de situational awareness van deze eenheden – en dus hun veiligheid – zeker niet ten goede kwam. Tegen die achtergrond werd beslist dat het Bataljon Jagers te Paard de behoeder zal worden van de tactische inlichtingen die in een operatie worden ingewonnen. Het bataljon zal verantwoordelijk zijn voor de uniforme vorming van het inlichtingenpersoneel van de operationele detachementen, de gegevensbanken beheren en daarnaast ook rechtstreekse steun verlenen bij de voorbereiding en uitvoering van de verschillende operaties, onder meer door gebruik te maken van het reach back mechanisme. Zo levert het Bataljon Jagers te Paard nu al steun tijdens het planningsproces van een mogelijke evacuatieoperatie van landgenoten (*Non-Combatant Evacuation Operation of NEO*).

De derde grote opdracht is het verzekeren van alle vormingen van zijn personeel. Het Bataljon Jagers te Paard is de enige eenheid van de Landcomponent die alle vormingen zelf verstrekt in beide landstalen, van de jonge beroepsvrijwilliger via de wagenoverste tot de pelotonscommandant die in Heverlee samen met de collega's van het Luxemburgse leger zijn professionele vorming ontvangt. Daarnaast wordt nog voorzien in een deel van de vorming van de keuronderofficieren en zal het bataljon vanaf 2013 ook verantwoordelijk zijn voor de vorming van alle PANDUR-chauffeurs bij Defensie (met inbegrip van die van de Medische Component). Deze verschillende vormingen slopen een groot stuk van de middelen aan personeel en materieel op.

De Chefs Defensie van België en Luxemburg schouwen de troepen van het Bataljon Jagers te Paard ter gelegenheid van de uitreiking van de brevetten aan de nieuwe kaderleden op 27 juni 2012.

De Luxemburgse CHOD, Generaal Reinig, reikt brevetten uit aan zijn nieuwe kaderleden op 27 juni 2012.

EEN HUIS MET VELE KAMERS

Het bataljon heeft een organisatietabel van zowat 670 functies en bestaat uit vijf eskadrons. Naast een staf- en diensteneskadron en een instructie-eskadron, wordt de core gevormd door twee eentalige grondverkenningsekadrons en een tweetalig slagveldbewakingsekadron. De twee grondverkenningsekadrons bestaan elk uit vier verkenningsspelotons met telkens vijf PANDUR-wielvoertuigen en uit een voltigeurspeloton dat nu nog uitgerust is met UNIMOG-wielvoertuigen. Terwijl de voltigeurs vooral focussen op het uitgestegen werk, kunnen de PANDUR-bemanningen met hun hoofdmaterieel waarnemen tot op 8 km, herkennen tot 4 km en identificeren tot 2 km.

Het vijfde eskadron van het bataljon is het slagveldbewakingsekadron, dat beschikt over vier radarpelotons, elk uitgerust met drie radars van Israëliëse makelij op een M113-rupsvoertuig of UNIMOG. Deze radars kunnen op basis van een akoestische signatuur detecteren tot op 60 km. Ze zijn echter niet meer van

de jongste en werken op basis van line of sight. Hoewel het onmiskenbaar een wapensysteem is dat stamt uit de Koude Oorlog, heeft het systeem de jongste jaren, dankzij een dynamische ploeg van medewerkers, een evolutie ondergaan die het aantal mogelijke toepassingen heeft verhoogd. Een voorbeeld daarvan is de bewaking van het luchtruim ter gelegenheid van topvergaderingen in Brussel. De radar wordt ook aangewend om ongenode gasten te detecteren op luchtmachtbases.

In het instructie-eskadron ten slotte vinden we nog twee operationele elementen terug, die ook van groot belang zijn voor de uitbouw van de capaciteiten van het bataljon. Het gaat om twee pelotons human intelligence. Dit concept staat nog in de steigers, maar de organisatie van de capaciteit werd al vastgelegd en het vormingsconcept is zo goed als voltooid.

UITDAGINGEN

Zoals vermeld bestaat het bataljon nog maar een dik jaar. De eerste uitdaging bestaat er dan ook in om een coherent geheel te vormen, dat de toevertrouwde opdrachten tot een goed einde kan brengen. Het bataljon is samengesteld uit militairen van diverse eenheden en wapens, ieder met zijn bedrijfscultuur en tradities. Die diversiteit is ongetwijfeld een bron van rijkdom, maar tegelijkertijd ook een hinderpaal want alle neuzen moeten in dezelfde richting wijzen. De sociale tol die het personeel betaalt, werd al vermeld. Ondertussen bewijzen de Jagers elke dag opnieuw dat samenwerken en leven in een tweetalige eenheid helemaal niet onmogelijk is.

De tweede grote uitdaging is van een heel andere orde: de operationaliteitsgraad van het PANDUR-patrimonium. Die schommelde acht maanden geleden rond

Bn ISTAR, JSC Pothel

De M113 met de slagveldbewakingsradar

DG Com

De Pandur in actie, met het Waarnemings- en Inlichtingenplatform (WIP) op de mast van 5 m

de twintig percent omwille van allerlei redenen: de staat van de voertuigen die uitgeleend waren aan Afrikaanse partners, de onvolmaaktheden van het reconversieprogramma (waarbij een troepentransportvoertuig werd omgebouwd tot verkenningsvoertuig), de achterstand bij de technische ombouw van de voertuigen, de onvoldoende dimensionering van het maintenancepeloton, de financiële beperkingen en de gebrekkige kennis van het voertuig in hoofde van de gebruikers zijn maar enkele oorzaken. Ondertussen is de operationaliteitsgraad opgetrokken tot ongeveer vijftig percent, vooral dankzij grote inspanningen in het bataljon en enige steun in de logistieke keten, maar de toestand blijft broos en noopt elke dag tot het maken van keuzes en het stellen van prioriteiten. In de PANDUR zal in de komende jaren nog fors moeten geïnvesteerd worden om de gebruikers toe te laten hun opdracht uit te voeren in een toestand van relatieve veiligheid, doeltreffendheid en comfort. De verhoging van de pay load is daarbij het eerste element, maar de installatie van de jammers, het verbeteren van de bepantsering en het performanter maken van de boordbepantsering zijn andere onontbeerlijke stappen indien we de PANDUR nog 15 jaar in dienst willen houden.

De derde grote uitdaging is de verhoging van het trainingsniveau. Omwille van de transformatie, operationele opdrachten, de verhuis naar Heverlee en het verdwijnen van heel wat ervaring, was dat significant gedaald in de afgelopen jaren. Daar aan wordt momenteel fors gewerkt, maar de weg is nog lang. Het is de bedoeling met een volledig operationeel bataljon te kunnen deel uitmaken van de European Union Battle Group (EUBG) in de tweede helft van 2014. Een eerdere operationele inzet zou echter wenselijk zijn omdat het de strijd tegen de attritie (het voortijdige vertrek van jonge militairen) ten goede zou komen en een fikse return on

investment kan opleveren. “Use it or loose it” is een adagio dat al eens wordt misbruikt, maar hier lijkt het toch op zijn plaats.

Ten slotte moeten we in de volgende jaren nadenken over het incorporeren van een aantal nieuwe sensoren. Zonder te vervallen in utopisch irrealisme, lijken de

DIG Com

Een capaciteit in volle ontwikkeling:
de tactische *Human Intelligence teams*

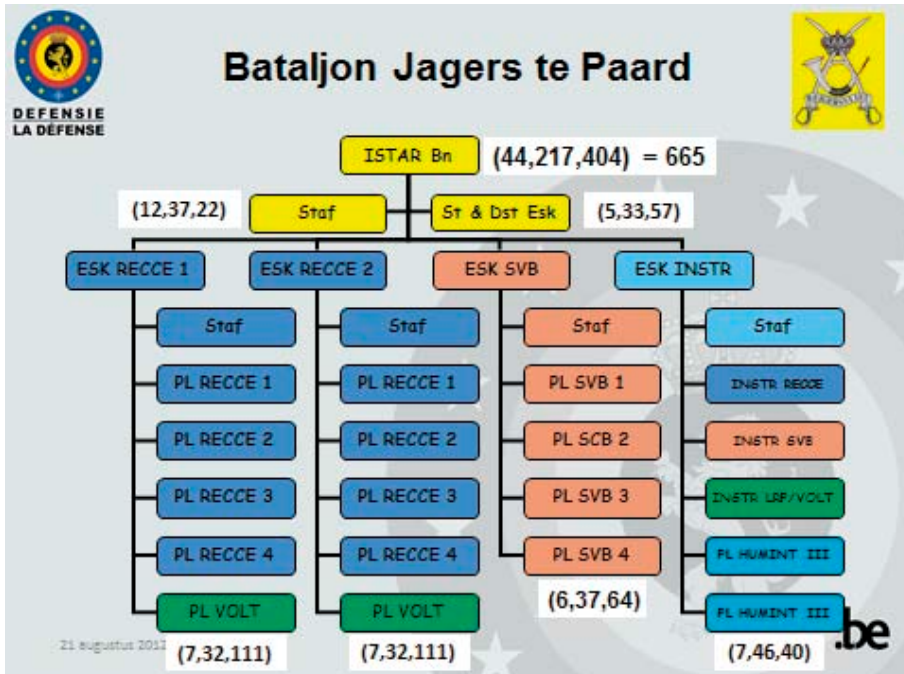
DG Com

Het Kwartier Commandant de Hemptinne in Heverlee

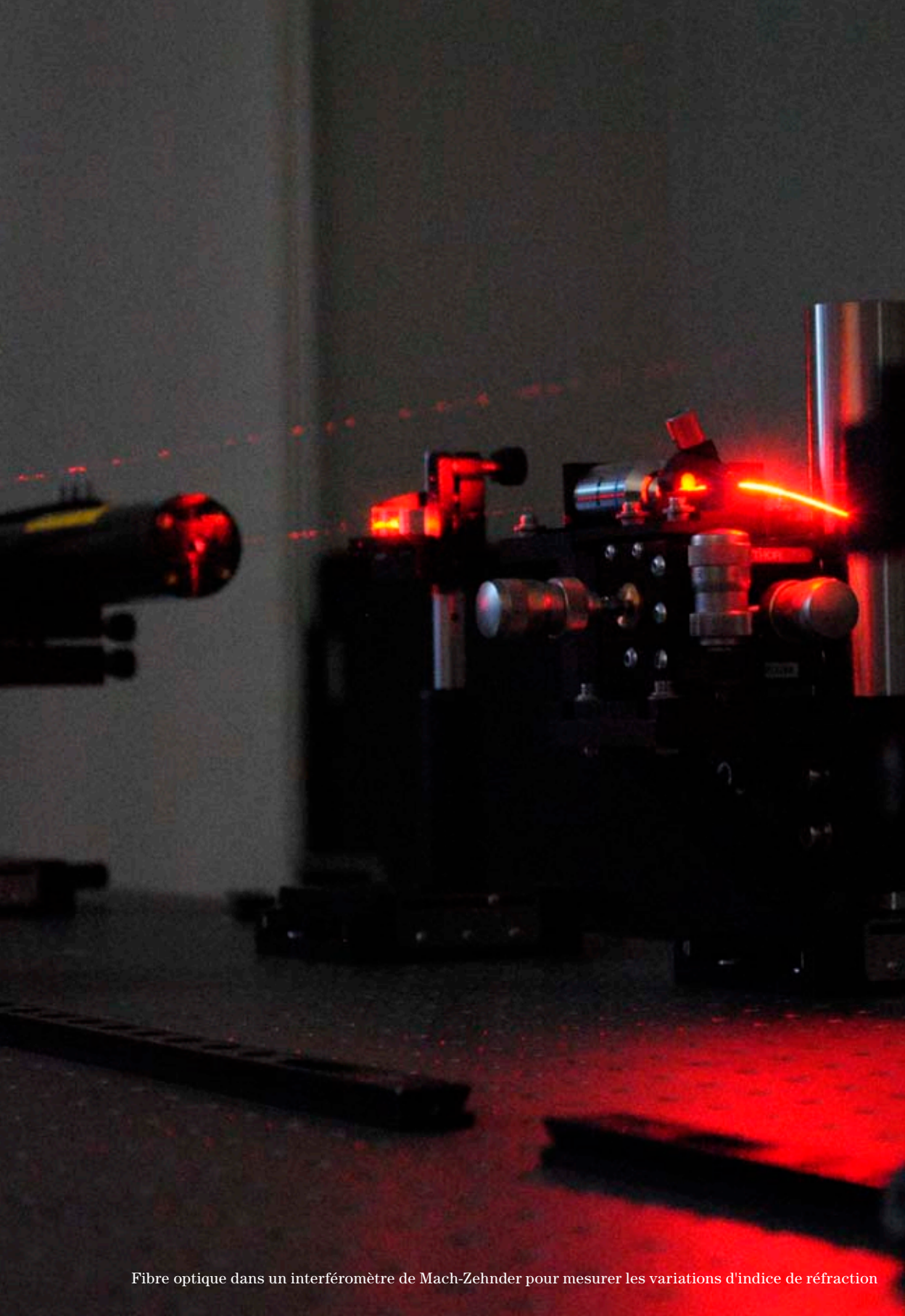
verwerving van kleine onbemande vliegtuigjes (“mini-UAV’s”) en het creëren van een capaciteit op het vlak van Signal Intelligence absolute voorwaarden om in de toekomst relevant te blijven als ISTAR-eenheid. Een nauwere samenwerking met onze partners Nederland en Luxemburg kan veel synergie opleveren en

het kostenplaatje beperken. In ruil kan de Landcomponent een nichecapaciteit invullen die steeds méér aan belang zal winnen in toekomstige conflicten.

□

Trefwoorden: inlichtingensteun – sensoren – analysecapaciteit – ISTAR

Fibre optique dans un interféromètre de Mach-Zehnder pour mesurer les variations d'indice de réfraction